

kerstviering Stichting Exodus Alkmaar op 18 december 2007

voorganger: ds. Jan Eerbeek, Hoofdgevangenispredikant en voorzitter van de Stichting Exodus Nederland

Muzikale leiding van de band Seven

Opening en welkom

Zingen: komt allen tezamen, gezang 138 : 1, 2 en 4

Bijeen in de naam van de Heer

Band

Gebed

Zingen: Nu zijt welkome, gezang 145 : 1, 2 en 3

Kerstevangelie

Band

Uitleg

Zingen: Stille nacht, gezang 143 : 1, 2 en 3

Band

Engelen

Kaarsen branden

Zingen: Ere zij God

Zegen

Dankwoord

Ze zaten iedere zondag in de kerk in het Huis van Bewaring in 's Hertogenbosch. Twee jongens van 17 jaar oud. Voortdurend probeerden ze de kerkdienst te verstoren, niet heel erg opvallend, maar een beetje achterbaks. Zo dat je er net niet je vingers achter kreeg. Weggescholen achter anderen, naar beneden kijken en er dan zachtjes tussendoor mompelen. Bij de opgegeven liederen er een ander couplet dwars doorheen zingen. Twee jongens die er wel waren, maar die geen deel hadden aan het gebeuren. Je zou ze wel achter het behang willen plakken.

Het was in de tijd van advent en ik was bezig met de voorbereiding van het kerstfeest. Kerst is in de bajes een gevoelig feest. Ik dacht hoe kan ik voorkomen dat die twee het kerstfeest voor de andere gaan verzieken. Alletwee tegelijk nodigde ik ze uit op mijn kamer. Ik begon over het komende kerstfeest en vertelde dat we een kerkdienst zouden hebben met daarna een gezellig samenzijn. "Nu wil ik jullie vragen of jullie bij dat kerstfeest diaken willen zijn", zei ik. "Een diaken? Wat is dat?" vroegen ze direct. "Een diaken is een belangrijk iemand in de kerk. Na de dienst, bij het samenzijn, is er van alles en nog wat te eten en te drinken. Cola, chips, pinda's en kerstbrood. En zoals jullie weten is het vaak zo, in en buiten de gevangenis, dat nogal wat mensen dan alleen aan zichzelf denken en kijken hoe ze zelf het meest kunnen krijgen. En dan blijft er voor een ander niets over. Een diaken is iemand die ervoor zorgt dat niet de een alles heeft en de ander niks. Wat we hebben moet zo worden verdeeld dat het voldoende is voor iedereen."

"Dat willen we wel doen", zeiden ze direct. "Want met kerst gaat het er toch om dat het gezellig is!"

Ik zei dat ze zich dan ook wel een beetje moesten gedragen. Anders worden jullie niet serieus genomen.

Toen ik op eerste kerstdag het Huis van Bewaring binnenkwam, vroeg de portier mij wat er aan de hand was. Hij had van de vleugel gehoord dat die twee donderstenen al vroeg bij de kerk stonden en vertelden dat ze diakenen waren. Ook de portier wist niet wat een diaken was, dus dat kon ik hem meteen uitleggen.

Toen de dienst begon gingen we gedrieën de kerk in. Ze hadden kort voor de dienst alles voor het samenzijn klaargezet. Tijdens de dienst gedroegen ze zich als engelen. En na de dienst was er ons samenzijn. De zaal zat vol met gedetineerden en vrijwilligers van buiten. De kaarsen brandden. En ineens hoorde ik een van die twee roepen: "Hee, joh, blijf jij met je poten van die krentenbollen af, we moeten allemaal wat hebben!"

En ik dacht bij mezelf: wat mooi dat die rotjongens in de ogen van de mensen, ook iets nieuws kunnen laten zien.

Iets nieuws in je leven zien. Daar gaat het om met het kerstfeest.

Daar gaat het ook om in Exodus.

Bij alles wat we met elkaar doen, bewoners, begeleiders en mensen er omheen, gaat het erom dat je iets nieuws van je leven gaat maken.

Maar om iets nieuws van je leven te kunnen maken, moet er wel een gevoel in jezelf zijn om daar ook voor te kiezen.

Zelf ben ik nog altijd getroffen door één van onze allereerste bewoners van Exodus, John. Het is al meer dan 20 jaar geleden.

Waarom was hij in Exodus gaan wonen?

Het ging om z'n kind. Hij zelf was lang verslaafd geweest.

Z'n ex-vriendin, de moeder van zijn kind, was aan een overdosis overleden.

Dat bracht hem voor een heel diepe vraag. ‘Hoe ga ik verder? Ga ik een echte vader worden van m’n kind, of ga ik door op de oude weg en laat ik mijn zoon daar de dupe van worden?’

Hij koos voor zijn kind. En dat bracht hem in Exodus.

Er kan iets gebeuren waardoor je iets nieuws wilt gaan zien.

Je zit in een politiecel en alleen aan jezelf overgeleverd vraag je je af of dat nou de bedoeling van jouw leven is.

In bijna 30 jaar in de gevangenis en in Exodus heb ik gezien hoe mensen er naar kunnen verlangen een nieuw leven te beginnen – en tegelijk heb ik gezien hoe moeilijk het is om daaraan te beginnen en dat ook vol te houden.

En dat zullen jullie hier ook denk ik in Exodus ervaren. Nu eens ben je heel erg gemotiveerd en dan weer zakt je misschien wel alle moed in de schoenen. Of je nou bewoner bent, of begeleider.

Je wilt graag dat nieuwe begin in je leven volhouden, maar tegelijk ervaar je dat er dan nog een hele weg te gaan is.

Het kerstfeest laat ons zien dat wij er niet alleen voor staan op onze levensweg. Sterker nog: dat God met ons mee gaat.

Wat dat betekent zien we bij de herders in het veld. Het is nacht, en ze houden de wacht over hun kudde.

Herders in de bijbel zijn geen softies. Het zijn ruige kerels. Ze kennen de hardheid van het leven. Ze moeten de schapen beschermen tegen de roofdieren die overal vandaan op ze af kunnen komen. Het lijkt ons leven wel.

En dan gebeurt er plotseling iets in dat veld. Ze zien een engel en de hemel is voluit verlicht. Dat is het licht van God. Je zou kunnen zeggen dat hun hele ruwe mensenbestaan in het licht komt te staan van God.

De herders zitten zo in elkaar dat ze bevreesd zijn voor alles wat van buitenaf op ze toekomt. Dat kan ook haast niet anders, als je altijd zo moet vechten om te overleven. En dan zegt de engel tot hen: ‘Weest niet bevreesd’.

Bij alles wat ons in beslag neemt, angst aanjaagt, opjaagt, wegtrekt bij onze goede bedoelingen, is er ineens een stem uit de hemel die zegt: ‘Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap.

U is heden de Heiland geboren, namelijk Christus de Heer in de stad van David.’

In deze ene zin zien we waar het om gaat in het leven. We zijn niet alleen, maar God is bij ons. En wat dat betekent, laat Hij zien in het komen van Jezus. Hij is de Heiland. Hij is degene die heel gaat maken alles wat gebroken is in het mensenleven.

John, die eerste bewoner van het begin, en die twee donderstenen in de bajes, en zoveel bewoners van Exodus, en wij die met elkaar iets van het leven willen maken, we zijn niet aan onszelf alleen overgeleverd, maar we mogen weten dat God met ons meegaat.

Jij bent een kind van God. En Hij slaat zijn arm om je heen. En Hij schept licht als het donker is.

John heeft meer dan 20 jaar geleden geknokt om het Exodusprogramma af te maken. Het is hem gelukt. Hij leerde wat het betekende een vader voor zijn kind te zijn. Hij vond een nieuwe vriendin die zijn vrouw wilde zijn en de moeder voor zijn kind. Het

heeft hem heel wat gekost. Veel meer dan het gekost zou hebben om zijn oude leventje voort te zetten. Maar het heeft hem voldoening gegeven, omdat hij zin kon geven aan zijn leven.

Vele jaren daarna kwam ik zijn vrouw tegen. Het ging goed met ze. En ze zei: John zit nog steeds op de vrachtwagen.

In het verhaal lezen we: 'En het geschiedde toen de engelen van hen heengevaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkaar spraken: Laten wij dan naar Bethlehem gaan om te zien hetgeen geschied is en ons door de Heer is bekend gemaakt.'

Je kunt in je leven allerlei ervaringen hebben van iets nieuws. Zo'n ervaring van iets nieuws is in ieder geval ook jouw wonen in een Exodushuis. Je kunt het daarbij laten, maar je kunt ook in beweging komen, zoals de herders, om te gaan zoeken naar de diepere betekenis van het leven.

Voor de herders is dat op weg gaan om het kind Jezus, dat van God uit geboren is, te vinden.

Geloven in God betekent dat je dag in dag uit je leven brengt in het licht van Zijn liefde. En als je gaat staan in het licht van de liefde van God, dan kan er veel gebeuren in je leven. Maar dan zul je ervaren dat bij wat je ook overkomt en wat er ook op je afkomt, je nooit zult vallen uit de handen van God. En dat Hij met je meegaat op je levensweg, om je te helpen te zijn wie je bent. Een kind van Hem.

Wat we in Exodus doen is samen stappen zetten op een nieuwe levensweg. We doen dat vanuit het geloof dat in de wereld van God voor ieder mens een toekomst is weggelegd. Bij het op weg gaan naar die toekomst mogen wij elkaar ondersteunen. Bewoners en begeleiders en allen daaromheen.

Veel moet gebeuren om je leven op de rails te krijgen.

Maar wat het allerbelangrijkste is: dat we het samen doen.

Op Kerstavond ging ik na mijn werk in de gevangenis Scheveningen nog even langs het Exodushuis aan de Frankenslag. Ik kwam daar 's avonds om een uur of negen aan. Een aantal bewoners van het huis stond samen met een aantal vrijwilligers klaar om naar een kerstnachtdienst te gaan in één van de Haagse kerken. Jonge mensen. Met heel verschillende achtergronden. Een paar opgegroeid in een beschermde omgeving, waarin het aan niets ontbrak om naar volwassenheid toe te groeien. Een paar anderen die in hun leven precies alles gemist hadden wat het leven echt goed kan maken. Ze waren aan alles tekort gekomen. Die vrijwilligers en bewoners trekken regelmatig samen op in dat huis. Ze vroegen mij op die avond of ik ze met de auto een stukje wilde wegbrengen naar de kerk. Ze stapten in. Onderweg was het een vrolijke boel. We naderden de kerk. De deuren stonden open. En velen stroomden toe om het Kerstfeest te vieren. De vijf stapten uit. Ze gooiden het portier dicht. En toen ik omkeek zag ik dat ze elkaar een arm gaven... En stijf gearmd – gekheid makend – liepen ze de kerk in. Werelden van verschil waren in hen overbrugd. Komt allen tezamen.

Een weg van hoop kan daar beginnen waar mensen het aandurven elkaar een arm te geven. Omdat ze elkaar niet los willen laten. Zo kunnen we meedoen met wat ooit in de geboorte van Jezus begon, om een nieuwe weg te gaan waar het leven stukbreekt op de feiten.